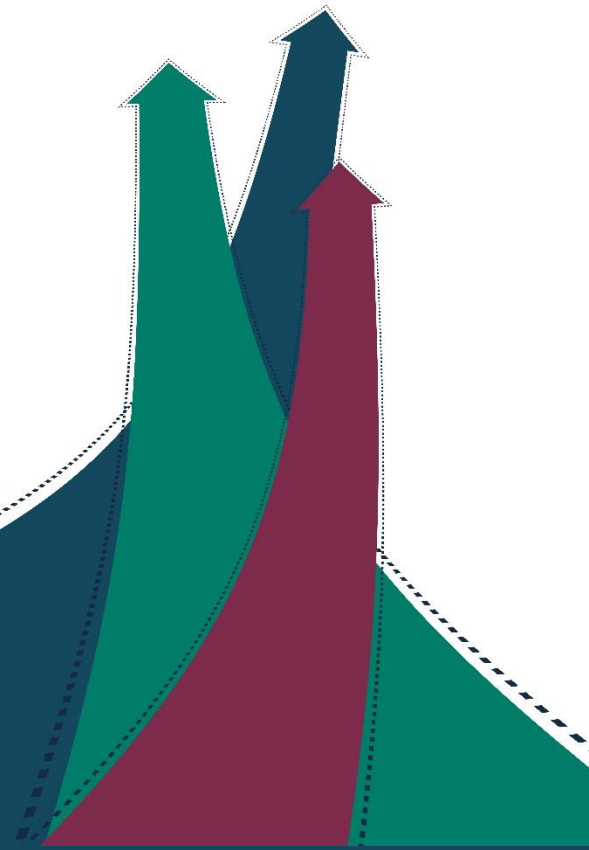

PARTNERUP

PARTNER UP Rapoarte de analiză Nivel Național

Del. 2.2

Funded by
the European Union

Finanțat de Uniunea Europeană. Punctele de vedere și opiniile exprimate aparțin, însă, exclusiv autorului (autorilor) și nu reflectă neapărat punctele de vedere și opiniile Uniunii Europene sau ale Agenției Executive Europene pentru Educație și Cultură (EACEA). Nici Uniunea Europeană și nici EACEA nu pot fi considerate răspunzătoare pentru acestea. [Număr proiect: 101087193]

Informații despre proiect

Acronim	PARTNER-UP
Titlu	Parteneriate și implicarea părților interesate pentru căile de perfecționare (Upskilling Pathways)
Număr	101087193
Sub program sau KA	ERASMUS-EDU-2022-PI-FORWARD-LOT3
Website	https://partnerup-project.eu/

Rezumat

Următoarele rapoarte naționale reprezintă rezultatul analizei documentare inițiale efectuate de partenerii de proiect din Croația, Cipru, Grecia, Italia, Letonia, România cu scopul de a aprofunda stadiul actual al tehnicii în implementarea inițiativei Upskilling Pathways (UP) în fiecare țară de proiect și la nivelul UE.

Analiza a permis partenerilor să investigheze și să împărtășească cunoștințele despre mai multe aspecte legate de inițiativa UP: context legislativ și măsuri, măsuri cheie în vigoare, grupuri țintă largi abordate, provocări principale în atingerea grupurilor țintă, provocări principale în evaluarea competențelor, furnizarea de învățare personalizată și validare și recunoaștere a competențelor dobândite, actori care oferă căi de perfecționare, mecanisme de cooperare în vigoare.

Analiza s-a bazat pe contribuțiile părților interesate, pe o examinare a literaturii de specialitate recente și pe consultarea documentelor naționale/UE privind atât politicile de învățământ și educație a adulților, cât și căile de perfecționare, publicate de Comisia Europeană sau elaborate de rețele/asociații europene.

Rezultatele analizei au stat la baza politicii și activității practice a proiectului.

DEVELOPMENT TEAM

Sylvia Liuti, Chiara Marchetta– FORMA.Azione srl

Mario Vučić, Sandra Petek, Mateja Mandić, Ana Tomljanović – Agency for Vocational Education and Training and Adult Education (AVETAЕ)

Antonela Marjanušić, Tajana Marušić – Adult Education Institution Dante

Xanthia Aristidou – CARDET

Mariana Matache, Maria Patrascu, Marin Matache - Euro Adult Education Association

Alexios Kokkos, Dimitrios Patronas - Hellenic Adult Education Association

CONTRIBUTOR: Asociatia Institutul Bucovina

Septembrie, 2023

Conținut

1	Introducere	5
2	Rapoarte de analiză	Error! Bookmark not defined.
	Analiza de țară - Letonia	9
	Referințe	27

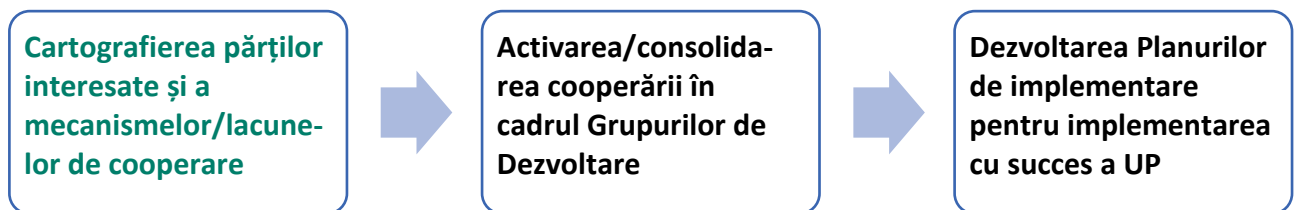
1 Introducere

Următoarele rapoarte naționale reprezintă rezultatul analizei inițiale efectuate de partenerii de proiect din Croația, Cipru, Grecia, Italia, Letonia, România cu scopul de a aprofunda stadiul actual al tehnicii în implementarea inițiativei Upskilling Pathways (UP) în fiecare țară de proiect și la nivelul UE.

Mai exact, Analiza a fost menită să colecteze date și informații cantitative și calitative despre:

- părțile interesate existente și lipsă,
- mecanismele și structurile de cooperare existente,
- lacune în cooperare,
- bune practici cu referire la implementarea căilor de perfecționare în țările partenere UP și la nivelul UE,

cu scopul de a **oferi baza politicii și activității practice a proiectului.**

Procesul de Analiză a permis partenerilor să investigheze și să împărtășească cunoștințe despre mai multe aspecte legate de inițiativa UP, prin:

- analiza principalelor provocări în implementarea UP, în vederea definirii punctelor forte și a punctelor slabe în cooperare, identificarea structurilor de coordonare existente, a părților interesate lipsă și a modului în care acest lucru a avut impact asupra unui proces normal de implementare;
- cartografierea și analiza unei liste de părți interesate posibile/utile de implicat, astfel încât să clarifice valoarea adăugată și contribuția așteptată a acestora;
- definirea modului în care acestea pot permite în continuare implementarea UP.

Pentru a colecta date de calitate, analiza a fost realizată în conformitate cu două metodologii diferite, ambele având ca scop definirea lacunelor în cooperare și identificarea oportunităților de consolidare a relațiilor pozitive/ semnificative deja existente și de implicare și angajare a părților interesate lipsă/sau noi: **Analiză și Harta părților interesate.**

Analiza a fost menită în principal să aprofundeze stadiul actual al tehnicii în implementarea inițiativei UP în fiecare țară de proiect și la nivelul UE, prin investigarea:

- context legislativ și măsuri;
- măsuri cheie în vigoare;
- grupuri țintă largi vizate;
- principalele provocări în atingerea grupurilor țintă;
- principalele provocări în evaluarea competențelor, furnizarea de învățare personalizată și validare și recunoaștere a competențelor dobândite;
- actori care oferă căi de perfecționare;
- mecanism de cooperare existent.

Aceasta analiză s-a bazat pe o revizuire a literaturii de specialitate recente și pe consultarea documentelor naționale/UE privind atât politicile de învățământ și educație pentru adulți, cât și căile de perfecționare, publicate de Comisia Europeană sau elaborate de rețele/asociații europene.

Harta părților interesate a fost realizată la nivel de țară prin diferite activități:

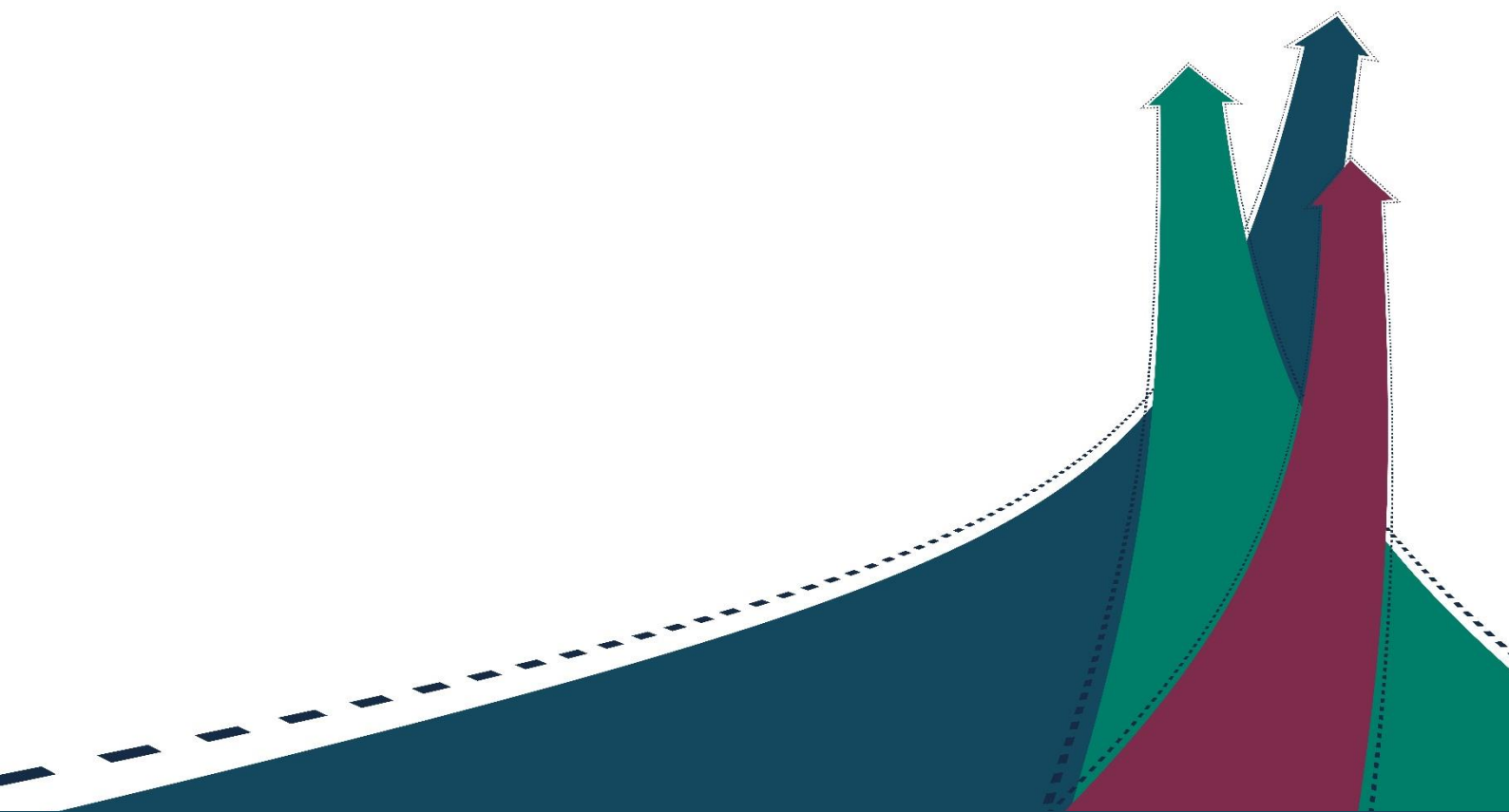
- **reflecție internă** în organizația parteneră și/sau în echipa națională de proiect, dezvoltată prin brainstorming colectiv despre întrebări cheie specifice, astfel încât să împărtășească o viziune comună asupra principalelor nevoi și obiective pentru dezvoltarea cooperării cu/între părțile interesate;
- **focus grupuri/interviuri** cu părțile interesate naționale, în conformitate cu Ghidul comun, cu scopul principal de a-i ghida în autoevaluarea rolului lor în căile de perfecționare, relevanța și contribuția lor principală.

Ca rezultate ale metodologiilor aplicate, partenerii/echipa națională a elaborat un **Raport de analiză de țară** și o **Hartă a părților interesate**, după cum urmează.

2 Rapoarte de Analiză

Raportul analizelor care au avut loc la nivelul național respectiv.

Analiza de țară LETONIA

Analiza de țară - Letonia

Țara	Letonia
Organizație/organizații responsabile	Latvian Adult Education Association (LAEA); Valsts Izglitības Attīstības Aģentūra (VIAA)

Căi de perfecționare în fiecare țară: stadiul tehnicii în implementare, principalele grupuri țintă, provocări

1.1. Statistici cheie

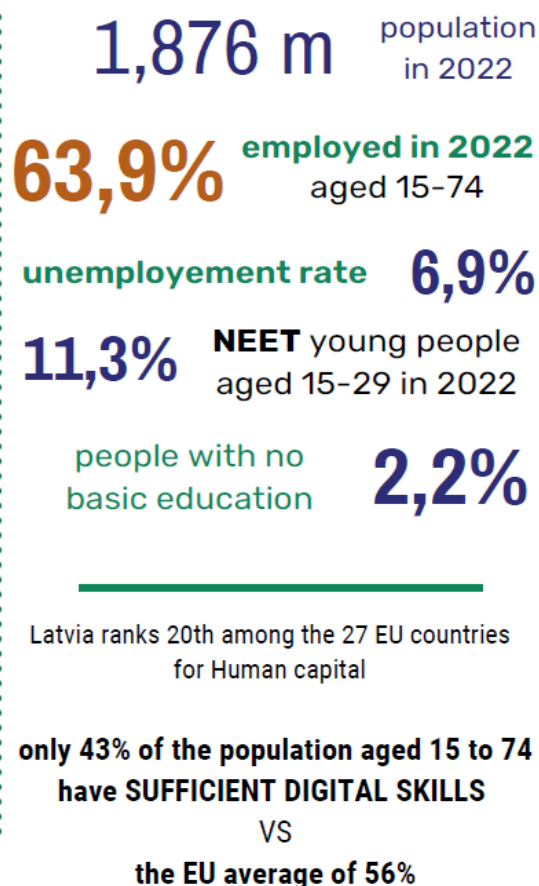
Această secțiune prezintă statistici cheie ca o imagine instantanee a situației actuale (anul 2022 și 2023) în educația adulților în general în Letonia. (fig. 1 e 2).

MAIN CHALLENGE stated in the OECD Skills Strategy Implementation Guidance for Latvia - the skills needed in the labour market continue to evolve due to globalisation, digitalisation and demographic change, reducing skills imbalances remains a pressing policy priority. Most employers report that skills shortages are a major obstacle to long-term investment decisions. Shortages appear particularly acute in science, technology, engineering and mathematics (STEM), and health fields."

LABOUR FORCE IS EXPECTED TO DECLINE

The "2020 Skills Forecast Latvia" by CEDEFOP highlights, that between 2000 and 2030, the size of the labour force is expected to decline for all age groups except those aged 55 or more. **In 2030 about 30% of the labour force is expected to be above 55 years old**, compared to 13% in 2000. Thereby lifelong learning opportunities may be considered as a crucial pre-condition aimed to meet current challenges for transition and development.

PARTICIPATION OF ADULTS IN EDUCATION HAS GROWN

In 2022, the participation of adults in education has grown significantly in Latvia - according to the data released by the Central Statistics Office. The proportion of the population aged 25 to 64 has increased from 6.6% in 2020 to **9.7% in 2022**, reaching the historically **highest level of participation in Adult Education**. Thereby already in 2022, the indicator stated in the Action Plan of the Education Development Guidelines "Future Skills for the Future Society" in 2024, to reach 10% of adults aged 25-64 involved in adult education has been practically achieved.

1.2. Cadrul de politici naționale privind educația adulților

Această secțiune rezumă cadrul legal și documentele cheie de planificare a politicilor naționale legate de educația adulților în Letonia.

“Mediul socio-economic în schimbare și piața muncii de astăzi ne încurajează să dobândim noi cunoștințe și abilități în mod regulat și să le îmbunătățim pe cele existente. Noile produse și servicii, create prin dezvoltarea tehnologică, automatizare și presiuni competitive, necesită investiții nu numai în cercetare, ci și în forță de muncă calificată, care este deschisă noilor cunoștințe. Aceasta înseamnă dezvoltare personală continuă pentru toți, precum și capacitatea de a menține și îmbunătăți continuu propria competitivitate pe piața muncii.”

National Planul național de dezvoltare al Letoniei pentru 2021-2027, secțiunea „Educația adulților”

Viziunea de viitor a Letoniei este în mod clar legată de dezvoltarea competențelor și de asigurarea oportunităților de învățare pe tot parcursul vieții. Această perspectivă de viitor merge mână în mână cu **primul principiu al pilonului european al drepturilor sociale** – fiecare persoană are dreptul la o educație de calitate și incluzivă, la învățare pe tot parcursul vieții, la dobândirea și îmbunătățirea abilităților necesare pentru a se integra pe deplin în societate și pe

piața muncii.

Secțiunea 112 din Constituția Republicii Letonia¹ prevede că „**Orice persoană are dreptul la educație**”. Legea Educației din Letonia² are ca scop să asigure că fiecare rezident al Letoniei își poate dezvolta potențialul mental și fizic pentru a deveni un individ independent și complet dezvoltat, un membru al statului și societății democratice din Letonia.

În Secțiunea 17, Legea Educației din Letonia stipulează că „administrația locală implementează politica în educația adulților”. Potrivit Legii Administrațiilor Locale³, Articolul.4, una dintre sarcinile autorităților locale este „**de a asigura educația populației, inclusiv ..... educația adulților**”. Pe lângă sarcinile administrațiilor locale, care se ocupă direct de implementarea politicilor de educație a adulților, conform Legii de dezvoltare regională⁴, au fost stabilite cinci regiuni de planificare⁵ în Letonia - regiunea de planificare Kurzeme, regiunea de planificare Latgale, regiunea de planificare Riga, regiunea de planificare Vidzeme și regiunea de planificare Zemgale. Teritoriile regiunii de planificare sunt determinate de regulamentele Cabinetului de Miniștri din 22 iunie 2021 nr. 418 „Reguli privind teritoriile regiunii de planificare”⁶. Competența regiunii de planificare este de a asigura planificarea dezvoltării regionale, coordonarea, cooperarea între municipalități și alte instituții administrative de stat, abordând astfel în mod indirect problemele de învățare pe tot parcursul vieții și de perfecționare.

Educația adulților și politica de dezvoltare a competențelor în Letonia este o componentă semnificativă în principalele documente de implementare a planificării politicilor - Strategia de dezvoltare durabilă a Letoniei „Letonia 2030”⁷, Planul național de dezvoltare al Letoniei 2021-2027⁸ și Orientările pentru educație și dezvoltare a competențelor 2021- 2027⁹ și planul lor de implementare 2021-23¹⁰. Documentele de planificare și implementare a politicilor naționale sunt elaborate prin implicarea largă a părților interesate naționale și luând în considerare documentele de politici ale UE și recomandările UE, UNESCO, OCDE și CEDEFOP.

“Prioritatea Planului Național de Dezvoltare este dezvoltarea „unei societăți informate, incluzive și creative într-o economie eficientă, inovatoare și productivă” se precizează a fi realizată cu ajutorul „**promovării cererii de învățare pe tot parcursul vieții prin educație pentru adulți flexibilă și de înaltă calitate, oportunități și accesibilitate prin: utilizarea eficientă a instituțiilor de învățământ și a centrelor de educație a adulților; constituirea de fonduri pentru competențe, promovarea investițiilor sectoriale și motivarea angajatorilor și angajaților; asigurarea educației „a doua șansă”**”.

¹<https://www.saeima.lv/en/legislative-process/constitution>

²<https://likumi.lv/ta/en/en/id/50759-education-law>

³<https://likumi.lv/ta/id/336956-pasvaldibu-likums>

⁴<https://likumi.lv/doc.php?id=61002>

⁵https://www.varam.gov.lv/lv/planosanas-regioni?utm_source=https%3A%2F%2Fwww.google.com%2F

⁶<https://likumi.lv/ta/en/en/id/324290>

⁷https://www.pkc.gov.lv/sites/default/files/inline-files/LIAS_2030_en_1.pdf

⁸https://www.pkc.gov.lv/sites/default/files/inline-files/NAP2027_ENG.pdf

⁹<https://digital-skills-jobs.europa.eu/en/actions/national-initiatives/national-strategies/latvian-education-development-guidelines-2021-2027>

¹⁰https://tapportals.mk.gov.lv/attachments/legal_acts/document_versions/3933422d-6b86-4bd2-a5c6-e92ce237e0d6/download

Obiectivul principal al Orientărilor de Dezvoltare a Educației 2021-2027 este de a stabili prioritățile Letoniei în furnizarea unui sistem de educație și formare de înaltă calitate și incluziv pentru toți cetățenii săi și de a sprijini creșterea națională durabilă.

Strategiile de implementare a Programului Național de Reformă al Letoniei și Programului de Stabilitate al Letoniei 2020¹¹ urmăresc să contribuie la atingerea obiectivelor Strategiei „Europa 2020” prin implementarea principiilor învățării pe tot parcursul vieții, schimbări structurale în învățământul profesional, modernizarea învățământului terțiar, dezvoltarea potențialului de cercetare, modernizarea infrastructurii materiale și tehnice a învățământului terțiar și creșterea eficienței utilizării resurselor, asigurarea disponibilității egale a învățământului terțiar, îmbunătățirea calității studiului și cercetării, asigurarea disponibilității învățământului de bază și secundar și introducerea metodologiei moderne de studiu. Emiterea avizului Consiliului Uniunii Europene cu privire la Programul de stabilitate 2020 al Letoniei¹² (2020/C 282/14):

“Măsurile eficiente și ușor accesibile de învățare, recalificare și perfecționare a adulților, împreună cu furnizarea de servicii sociale și sprijin pentru mobilitate, ar putea oferi mai multor persoane competențele necesare pentru piața muncii..” (2020/C 282/14)

„Orientările privind transformarea digitală pentru 2021-2027”¹³ reprezintă o strategie globală pentru transformarea digitală a Letoniei și acoperă, printre altele, educația TIC și dezvoltarea competențelor digitale pentru toate grupurile societății.

1.3. Măsuri în curs în educația adulților

Această secțiune rezumă prioritățile în curs de desfășurare în întreaga educație a adulților, care sunt descrise în Planul de implementare 2021-23¹⁴ al Orientărilor de dezvoltare a educației 2021-2027¹⁵ (EDG). Scopul principal al (EDG) este de a stabili prioritățile Letoniei în furnizarea unui sistem de educație și formare de înaltă calitate și incluziv pentru toți cetățenii săi și de a sprijini creșterea națională durabilă. Accentul principal pe educația adulților este legat de accesul la oportunități pentru dezvoltarea unei competențe puternice într-un set larg de abilități, inclusiv abilități cognitive, abilități sociale și emoționale, abilități specifice locului de muncă și ocupație și abilități digitale (vezi mai jos).

¹¹[https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:32020H0826\(14\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:32020H0826(14)&from=EN)

¹²<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52020DC0514>

¹³<https://digital-skills-jobs.europa.eu/en/actions/national-initiatives/national-strategies/latvia-digital-transformation-guidelines-2021-2027>

¹⁴https://tapportals.mk.gov.lv/attachments/legal_acts/document_versions/3933422d-6b86-4bd2-a5c6-e92ce237e0d6/download

¹⁵<https://digital-skills-jobs.europa.eu/en/actions/national-initiatives/national-strategies/latvian-education-development-guidelines-2021-2027>

Image 1: Definition of skills by OECD (2019)¹⁶

Cognitive skills involve the understanding, interpretation, analysis and communication of complex information and the ability to apply this information in situations of everyday life. These skills are general in nature and relevant for all kinds of occupations. They are considered necessary to provide a foundation for effective and successful participation in the social and economic life of advanced economies.

Social and emotional skills, also known as non-cognitive skills, soft skills or character skills, these are the skills involved in working with others (friendliness, respect, caring), in achieving goals (perseverance, self-control, passion for goals) and in managing emotions (calmness, optimism, confidence). They are based on recognised taxonomies in personality psychology, particularly the “big five” factors (extraversion, agreeableness, conscientiousness, emotional stability and openness).

Job and occupation-specific skills refer to technical skills that are demanded in the context of workplaces. Unlike cognitive and social and emotional skills, they are not relevant for or portable between all occupations, but are specific to one occupation. They are typically reflected in the qualification a person holds and are valued by employers.

Digital skills are considered technical skills, although they entail cognitive ability to enable the understanding, interpretation, analysis and communication of digital content. They are applied in a variety of different occupations and are increasingly pervading the social aspects of everyone’s life.

Consolidarea disponibilității educației adulților în instituțiile de învățământ secundar profesional și superior

Activități cheie – dezvoltarea de programe modulare de formare pentru educatorii de adulți; actualizarea Cadrului Leton al Calificărilor¹⁷ (nivelurile 5-7 și 2), inclusiv educația și formarea profesională continuă pentru adulți;

Asigurarea implementării ofertei de educație pentru adulți individualizate și flexibile, inclusiv sprijin pentru reducerea barierelor în calea participării

Activități-cheie – furnizarea continuă de finanțare publică pentru învățarea adulților prin proiecte FSE, inclusiv pentru adulți cu calificare scăzută și activități în regiuni;

Îmbunătățirea sistemului de recunoaștere a competențelor

Activități cheie – îmbunătățirea continuă a sistemului de recunoaștere a competențelor prin modificări la reglementările guvernamentale respective;

Consolidarea guvernancei educației pentru adulți

Activități cheie – au fost elaborate modificări la Legea Educației în vederea consolidării funcționării organismului Consiliul de Guvernare a Educației Adulților, modelul conceptual al conturilor individuale de învățare este în curs de elaborare, sprijin metodologic acordat municipalităților pentru implementarea și managementul educației adulților la nivel municipal prevazut.

¹⁶OECD (2019[2]), *OECD Skills Strategy 2019: Skills to Shape a Better Future*, <https://dx.doi.org/10.1787/9789264313835-en>; OECD (2020[3]), *Strengthening the Governance of Skills Systems: Lessons from Six OECD Countries*, <https://dx.doi.org/10.1787/3a4bb6ea-en>

¹⁷<https://www.nki-latvija.lv/en/lqf>

Promovarea înțelegerii societății și a angajatorilor din educația adulților și contribuția la creșterea motivației adulților

Activități cheie – au fost implementate numeroase evenimente de informare și conștientizare de către părțile interesate guvernamentale și neguvernamentale, inclusiv evenimente specifice pentru adulții cu competențe scăzute și activități ale [Serviciului Național de support EPALE¹⁸](#), conținutul portalului național de învățare pe tot parcursul vieții www.muzizglitiba.lv este actualizat constant.

Crearea unui sistem social responsabil și durabil pentru finanțarea educației adulților

Activități cheie – a fost elaborat un cadru pentru crearea unui sistem de sprijin de stat pentru a încuraja angajatorii să promoveze dezvoltarea competențelor angajaților lor, modelul de finanțare pentru educația adulților adecvat situației Letoniei (inclusiv dezvoltarea conturilor individuale de învățare) este în curs de dezvoltare și pilotarea, precum și finanțare publică suplimentară se asigură pentru pregătirea angajaților la cererea angajatorului.

1.4. Priorități ale politicilor în educația adulților pe termen mediu și lung

Raportul „Prognozele pe termen mediu și lung ale pieței muncii din Letonia”¹⁹ a fost elaborat de Ministerul Economiei și a stabilit principalele obiective care trebuie atinse în educația adulților. Nevoile și inițiativele prezentate mai jos urmăresc să contribuie la dezvoltarea învățării pe tot parcursul vieții și a accesului la educație pentru toți, inclusiv pentru populația cu competențe de bază scăzute pentru îmbunătățirea competitivității pe piața muncii și integrarea în societate cu o calitate mai înaltă a vieții.

Promovarea și creșterea gradului de conștientizare a publicului cu privire la importanța educației adulților

Pentru a crește gradul de conștientizare a cetățenilor cu privire la educația și dezvoltarea competențelor ca un proces constant de-a lungul vieții și semnificația acestuia în economia în schimbare de astăzi, Ministerul Economiei a implementat în 2021 o campanie largă de informare publică „Fii competitiv! Îndrăznește să fii un învățăcel pe tot parcursul vieții!”²⁰. Pentru a ajunge la persoanele slab calificate sau la persoanele fără educație de bază într-un mod mai direcționat și pentru a le oferi oportunități de formare mai adecvate, a fost realizată o evaluare a modalităților de implicare mai eficientă în formare a adulților cu competențe scăzute.

Crearea unui sistem de sprijin durabil și responsabil din punct de vedere social pentru educația adulților

În anul 2022 au fost adoptate modificările Legii Învățământului Profesional²¹ cu privire la programele de învățământ profesional modular în învățământul adulților (inclusiv documentele educaționale care se eliberează pentru învățarea modulului programului; o reglementare legală care stabilește cerințele și procedura de recunoaștere a competenței unei persoane pentru admiterea în etapele ulterioare ale programelor de învățământ profesional). Acest cadru legal va

¹⁸<https://epale.ec.europa.eu/en/nss/national-support-services-latvia>

¹⁹https://www.em.gov.lv/lv/darba-tirgus-zinojums?utm_source=https%3A%2F%2Fwww.google.com%2F

²⁰<https://www.em.gov.lv/lv/muzizglitibas-informesanas-kampana>

²¹<https://likumi.lv/ta/id/20244-profesionalas-izglitibas-likums>

permite persoanelor să-și continue studiile după evaluarea competențelor dobândite în studiile anterioare sau în experiența profesională pentru a obține o calificare profesională. Indivizilor li se oferă posibilitatea de a obține un document de calificare recunoscut de stat prin finalizarea evaluării externe și recunoașterea competențelor dobândite pe parcursul educației formale. În perioada de planificare a Fondurilor Structurale UE 2021-2027 sunt planificate investiții semnificative pentru dezvoltarea educației adulților în Letonia, cu o finanțare totală de 56,17 milioane de euro planificată pentru creșterea abilităților personale și profesionale ale angajaților și reducerea barierelor de învățare.

Promovarea implicării instituțiilor de învățământ profesional de stat și a instituțiilor de învățământ superior în implementarea educației adulților

Toate instituțiile de învățământ profesional, care sunt subordonate Ministerului Educației și Științei, implementează activități de educație a adulților. Conform strategiilor de dezvoltare și investiții ale acestora pentru perioada 2021-2027, este planificată creșterea numărului de adulți implicați în formare. În plus, oferta de programe de formare profesională continuă și evaluarea competențelor profesionale dobândite în afara sistemului de învățământ formal în toate calificările profesionale este planificată să fie sporită.

Îmbunătățirea măsurilor de formare profesională, recalificare și îmbunătățire a competențelor pentru șomeri

În anul 2020 un număr total de 17,9 mii persoane au fost implicate în formarea pentru șomeri și solicitanți de locuri de muncă desfășurată în cadrul proiectului implementat de Agenția de Stat pentru Ocuparea Forței de Muncă²² (proiectul FSE Nr. 7.1.1.0/15/I/001 „Sprijin pentru educația șomerilor”), în timp ce în 2021 – doar 12,8 mii persoane. Pentru creșterea numărului de persoane implicate în formare, grupul țintă a fost extins și la persoanele angajate, care sunt expuse riscului la angajare (inclusiv seniori peste 50 de ani, persoane cu dizabilități și persoane cu nivel scăzut de educație/calificare).

Sprijinirea îmbunătățirii competențelor și calificărilor angajaților

Proiectul FSE „Îmbunătățirea competenței profesionale a persoanelor încadrate în muncă”²³, implementat de către Agenția Departamentului de Stat pentru Educație în colaborare cu primăriile, instituțiile de învățământ și Agenția de Stat pentru Ocuparea Forței de Muncă, cu un buget total de 46 de milioane de euro, are ca scop îmbunătățirea aptitudinilor și competențelor profesionale ale angajați pentru a preveni inadecvarea calificărilor lor la cerințele pieței muncii, pentru a promova competitivitatea angajaților și a le crește productivitatea muncii. Până la sfârșitul anului 2023, este planificată implicarea a peste 87 de mii de oameni în formare, inclusiv peste 19 mii de angajați cu un nivel scăzut de educație și competențe. Conform sondajului implementat în 2022²⁴, 62% dintre participanți aplică în mod regulat abilitățile dobândite în practică.

Oferirea oportunităților de formare și perfecționare angajaților companiei

În cadrul „Sprijinului pentru formarea angajaților”, Ministerul Economiei, în cooperare cu

²²<https://www.nva.gov.lv/en>

²³<https://www.macibaspieaugusajiem.lv/par-projektu?tab=collapse-78>

²⁴<https://www.viaa.gov.lv/lv/jaunums/macibas-pieaugusajiem-gutas-zinasanas-ikdiena-lieto-62-dalibnieku>

asociațiile patronale sectoriale, oferă sprijin antreprenorilor pentru a îmbunătăți abilitățile angajaților pentru a facilita productivitatea și inovațiile. Până la începutul anului 2022, sprijinul a fost acordat pentru 1.000 de companii și 18.281 de persoane angajate. Activitatea „Sprijin pentru formare TIC și non-tehnologică, precum și formare pentru facilitarea atragerii investitorilor” are ca scop promovarea productivității și eficienței muncii a persoanelor care desfășoară activități independente, precum și a IMM-urilor și a marilor companii. Este planificat să fie realizat prin creșterea calificărilor și abilităților angajaților lor în domeniul TIC. Acest sprijin (până la începutul anului 2022) a fost acordat la 566 de întreprinderi și 6976 de persoane angajate în total.

Participare la Programul internațional de evaluare a competențelor adulților „PIAAC”²⁵ al OCDE

Letonia a început să participe la studiul PIAAC al OCDE și se așteaptă ca primele rezultate să fie publicate în 2024. Datele obținute vor contribui la evidențierea discrepanțelor dintre oferta și cererea de competențe pe piața muncii și influența competențelor relevante asupra valoarea remunerației, precum și compararea internațională a calității resurselor umane din Letonia.

Furnizarea conturilor de învățare individuale

Pentru a extinde oportunitățile și drepturile adulților de a participa la educație pentru a-și îmbunătăți abilitățile și cunoștințele, o decizie cu privire la o abordare nouă din punct de vedere conceptual - crearea de conturi individuale de învățare, a fost aprobată de guvernul Letoniei la jumătatea anului 2023. Contul de învățare va fi un cont virtual personal care va oferi adulților acces la un buget individualizat de învățare și la oportunități de învățare care îndeplinesc criteriile stabilite de stat și răspund nevoilor pieței muncii. Cu sprijinul Fondului de redresare al UE, obiectivul este de a dezvolta și aproba abordarea contului individual de învățare în Letonia până la jumătatea anului 2026, cu un total de 3.500 de persoane implicate în proiectul pilot. Este de așteptat ca introducerea conturilor individuale de învățare să abordeze principalele provocări de a oferi acces egal la învățare, informații despre oportunitățile de învățare și va ajuta la depășirea barierelor care împiedică adesea adulții să se implice în învățare. Este de așteptat ca contul individual de învățare să includă o platformă unificată de informații și servicii privind educația adulților și oportunitățile de sprijin, învățarea, dezvoltarea carierei și instrumentul de evaluare a competențelor. De asemenea, se așteaptă ca această abordare să asigure accesul unificat la documentele educaționale.

Implementare concursuri de competențe VET – evenimente de creștere a gradului de conștientizare și de promovare a competențelor

Agenția de Stat pentru Dezvoltarea Educației, care implementează concursuri VET în cadrul SkillsLetonia²⁶ și reprezintă Letonia în WorldSkills²⁷ și World Skills Europe²⁸), este responsabilă pentru coordonarea activităților Anului European al Competențelor²⁹ în Letonia.

„... pentru a ține pasul cu timpul și a fi competitiv pe piața muncii, toată lumea ar trebui să fie

²⁵<https://www.oecd.org/skills/piaac/>

²⁶<https://www.viaa.gov.lv/lv/skillslatvia>

²⁷<https://worldskills.org/>

²⁸<http://www.worldskillseurope.org/>

²⁹https://year-of-skills.europa.eu/index_en

deschisă la noi informații și dispusă să învețe din ce în ce mai multe. Astăzi există oportunități largi pentru fiecare de a-și îmbunătăți cunoștințele, abilitățile și competențele la noi niveluri... „, subliniază directorul VIAA.

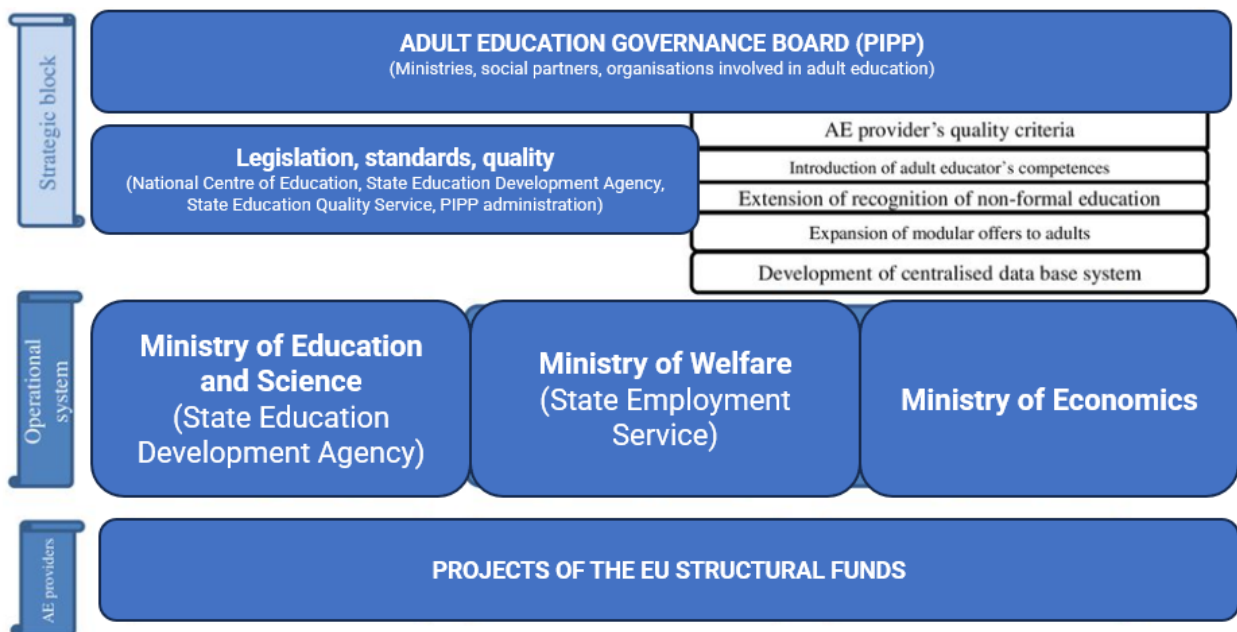
Cooperarea părților interesate în UP: mecanisme de cooperare de succes, părți interesate lipsă și lacune în cooperare

Coordonarea educației adulților și mecanismele de guvernare

În conformitate cu Orientările de Dezvoltare a Educației 2014-2020³⁰, Modelul de guvernare a educației pentru adulți³¹ (vezi imaginea 2) a fost dezvoltat în 2020 ca răspuns la fragmentarea sistemului de educație pentru adulți. Modelul stabilește învățământul profesional ca prioritate și urmărește **să îmbunătățească transparența și comunicarea, să gestioneze resursele și să coordoneze părțile interesate**. Aliniat cu Cadrul Național al Calificărilor din Letonia, modelul urmărește:

„a îmbunătăți competențele de bază, a sprijini tranziția adulților pe piața muncii, a recunoaște experiențele anterioare de învățare și a oferi educație non-formală.”

Image 2: Modelul de guvernare a educației pentru adulți în Letonia ³².

În Letonia, există o serie de organisme care coordonează părțile interesate publice și private. La nivel național, Consiliul de Guvernare a Educației Adulților (PIPP) include cele trei ministere principale (MdE, MdM, MdE) și alte ministere implicate în educația adulților, cum ar fi Ministerul Culturii și Ministerul Sănătății; parteneri sociali, cum ar fi Confederația Angajatorilor

³⁰<https://likumi.lv/ta/id/266406-par-izglitibas-attistibas-pamatnostadnu-20142020gadam-apstiprinasanu>

³¹<https://likumi.lv/ta/id/281992-par-pieauguso-izglitibas-parvaldibas-modela-ieviesanas-planu-2016-2020-gadam>

³² Source: Ministry of Education and Science, “Implementation of Upskilling Pathways in Adult Education in Latvia” [Implementation of «Upskilling Pathways» in AE in Latvia - ppt download \(slideplayer.com\)](#)

din Letonia (LDDK) și Confederația Sindicatelor Libere din Letonia; primării; și organizații implicate în educația adulților, cum ar fi Centrul de Coordonare Transsectorială, Camera de Comerț și Industrie a Letoniei, Asociația Letonă a Guvernelor Locale și Regionale și Asociația Regiunilor de Planificare. Obiectivele Consiliului sunt de a decide asupra grupurilor țintă prioritare și a domeniilor prioritare, de a confirma criteriile de calitate pentru educația adulților și de a evalua și analiza calitatea programelor (a se vedea Tabelul 1 din Anexa 1).

Ca abordare de ansamblu trebuie menționat că Ministerul Educației și Științei se ocupă de sprijinirea oportunităților de învățare pentru adulții angajați, Ministerul Asistenței Sociale oferă sprijin șomerilor și persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă, în timp ce Ministerul Economiei oferă sprijin pentru învățarea adulților la cererea angajatorilor. În cadrul competențelor lor, ministerele cooperează cu o întreagă gamă de alte părți interesate implicate în implementarea educației adulților - de la organisme publice interministeriale la diferite ONG-uri și asociații din sectorul privat. În plus, fiecare minister al sectorului implementează managementul educației adulților și se ocupă de dezvoltarea resurselor umane în funcție de competența și publicul țintă - de exemplu, Ministerul Sănătății gestionează implementarea educației personalului medical, Ministerul de Cultură este responsabil de educația lucrătorilor culturali, Ministerul Agriculturii se ocupă de furnizarea de formare în sectoarele agriculturii, silviculturii și pescuitului etc. Oferta de educație a adulților – atât educație formală, cât și cea informală – este asigurată de diverse categorii publice și entități private care activează în domeniul învățământului în condiții de piață liberă.

La nivel regional, factorii de decizie sunt Consiliile de Dezvoltare ale regiunilor de planificare, care cuprind conducătorii municipiilor regionale. Regiunile de planificare nu au o funcție educațională directă, prin urmare luarea deciziilor, inițiativele pentru educația adulților și alocarea bugetului sunt diverse și depind de multe aspecte din regiunile de planificare. În prezent, nu este furnizat un sistem unificat de coordonare între regiunile de planificare.

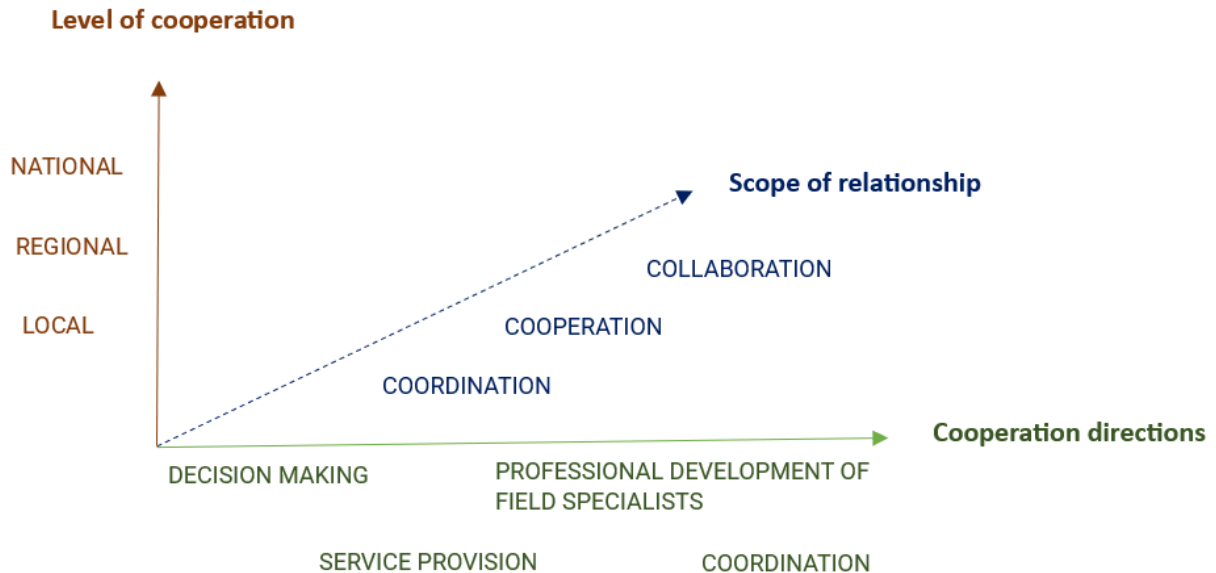
La nivel local, municipalitățile împart responsabilitatea pentru educația adulților, deoarece implementează politici de educație a adulților la nivel local și eliberează licențe pentru programele de educație non-formală. Unele municipalități oferă, de asemenea, educație pentru adulți prin instituții publice de educație pentru adulți, care pot fi centre de educație pentru adulți, cluburi culturale, asociații sau altele. Cu toate acestea, similar problemelor de disparitate regională, funcționarea și capacitatea centrelor locale de educație pentru adulți depind de resursele municipalităților. Municipalitățile cu mai multe resurse pot oferi servicii mai bune decât municipalitățile cu mai puține resurse, ceea ce evidențiază necesitatea unor structuri de guvernare puternice pentru a asigura echitatea în învățarea adulților în Letonia.

Provocări și lacune în cooperare

Pentru a înțelege natura largă a cooperării, autorii acestui raport au dezvoltat un model de cooperare cu părțile interesate care privește **cooperarea la diferite niveluri** (național, regional și local), **domeniul de aplicare a cooperării între părțile interesate** care pleacă de la coordonare și conduce la colaborare și descrie domeniile de cooperare, cum ar fi cooperarea în luarea deciziilor, furnizarea de servicii etc. (a se vedea imaginea 3 de mai jos). Atunci când sintetizează provocările și lacunele de cooperare de mai jos, acest model a fost utilizat pentru a aborda o

varietate de aspecte legate de cooperarea între părțile interesate.

Image 3: Un model de cooperare dezvoltat de autorii raportului.

Problemele legate de educația adulților și dezvoltarea competențelor sunt discutate în Parlamentul Letoniei. Principala **provocare la nivel național** în cooperarea părților interesate și guvernanta generală a educației adulților, așa cum se precizează în studiul implementat la cererea Parlamentului Letoniei (2021) „Competențele digitale, tehnologice și lingvistice ale adulților: oportunități și provocări pentru dezvoltarea lor în Letonia”³³, amenajarea sistemului de guvernare a educației adulților a fost inclusă ca o prioritate în documentele de planificare a dezvoltării încă din 2006, cu toate acestea, există încă deficiențe semnificative în guvernarea acestui domeniu. În raport s-a subliniat că:

„cooperarea părților implicate este încă insuficientă, oferta de formare pentru angajați și șomeri nu este coordonată optim, iar implicarea autorităților locale în asigurarea educației adulților nu este suficientă”..

OCDE recomandă crearea unei instituții unite de guvernare a educației pentru adulți în Letonia, deoarece sistemul de educație pentru adulți este fragmentat. Principala provocare se bazează pe faptul că natura orizontală a domeniului educației adulților, diversitatea grupurilor țintă și distribuția resurselor financiare necesită implementarea guvernării în cadrul diferitelor sectoare și niveluri de planificare a politicilor. Prin urmare, în Orientările de Dezvoltare a Educației pentru 2021-2027 nu sunt prevăzute schimbări semnificative în guvernarea educației adulților. Se planifică menținerea modelului actual de guvernanta a educației pentru adulți prin consolidarea **Consiliului de guvernare a educației pentru adulți** ca platformă unificată pentru guvernarea educației pentru adulți. Pe de altă parte, din 2023, rolul Ministerului Educației și Științei și sprijinirea educației adulților pe baza nevoilor sectoriale este de așteptat să crească.

³³https://www.saeima.lv/petijumi/Pieauguso_izglitiba_petijums.pdf

Ca răspuns la provocările menționate mai sus, se așteaptă ca un organism de coordonare înființat recent (iunie 2023) - Consiliul de Dezvoltare a Capitalului Uman³⁴ să stabilească obiectivele strategice ale dezvoltării capitalului uman în colaborare cu partenerii sociali și alte organizații neguvernamentale, pentru a oferi la nivel național evaluări asupra scenariilor și previziunilor de dezvoltare a pieței muncii la nivel național și municipal, de piață, inclusiv a situației șomajului și a impactului acestuia asupra competitivității diferitelor grupuri de populație, pentru evaluarea sarcinilor instituțiilor din subordinea Ministerului Economiei, Ministerului Bunătății și Ministerul Educației și Științei în domeniul învățării pe tot parcursul vieții. Consiliul este format din Ministrul Economiei (președinte), Ministrul Educației și Științei și Ministrul Bunătății.

Câteva **concluzii din focus-grupurile și interviurile finalizate** cu privire la provocările și lacunele existente în cooperarea între părțile interesate indică:

- **Structura de guvernanță pentru politicile de educație a adulților este multistratificată**, cu multe părți interesate implicate. Funcționarea și capacitatea centrelor locale de educație pentru adulți depind de resursele municipalităților. Municipalitățile cu mai multe resurse pot oferi servicii mai bune decât municipalitățile cu mai puține resurse, ceea ce evidențiază necesitatea unor structuri de guvernanță puternice pentru a asigura echitatea în învățarea adulților în Letonia. Prin urmare, ar fi necesară o abordare consolidată a implementării politicilor de educație a adulților.
- Ar fi necesar un mecanism de coordonare, care să asigure obținerea de rezultate comune prin cooperarea instituțiilor pe baza punctelor forte și a competențelor lor specifice. De exemplu, departamentul de monitorizare VIAA ar putea monitoriza rezultatele învățării nu numai ale celor angajați, ci și ale șomerilor; Consilierii de carieră NVA ar putea fi implicați în diferite proiecte; programele și materialele de învățare dezvoltate de un partener ar putea fi implementate de alții. Un **model bazat pe specializarea instituțiilor** ar facilita tranziția de la cooperarea internă și deconectată la cooperarea durabilă.
- În proiectele naționale, **serviciile de informare** ar trebui furnizate în conformitate cu nevoile specifice ale grupurilor țintă pentru distribuirea informațiilor în diferite formate. În prezent, pentru adulții cu competențe de bază scăzute, acest lucru face dificilă înțelegerea ofertei de învățare și alegerea potrivită. Se acordă o atenție insuficientă schimbului de informații și opinii ale partenerilor, asigurând feedback. Nevoile specifice ale grupului țintă din zonele regionale pentru asigurarea ofertei și cererii locale în implementarea proiectelor la nivel național nu sunt abordate pe deplin. Ar putea fi consolidat un **mechanism transparent de cooperare** între actorii naționali, regionali și locali din educația adulților pentru a răspunde nevoilor locale specifice. **Nevoile educaționale identificate la nivel local sunt destul de des lipsite de oportunități de implementare** – nu există furnizori de educație sau ofertă adecvată pe teritoriul municipalității. Programele educaționale non-formale sau activitățile de învățare la scară mică sunt adesea implementate din proprie inițiativă.
- Coordonarea dintre instituțiile de stat și municipalități pentru implementarea unei **abordări unificate a politicilor de educație a adulților rămâne o provocare**. Politicile de

³⁴<https://likumi.lv/ta/id/342561-cilvekkapitala-attistibas-padomes-nolikums>

educație a adulților desfășurate în municipalități depind foarte mult de dimensiunea, resursele și prioritățile municipalităților individuale. La nivel local, există o oportunitate mult mai mare de a ajunge și de a implica diferite grupuri țintă. Ea merge mână în mână cu sprijinul financiar limitat pentru dezvoltarea cadrului de educație a adulților la nivel local, care ar fi în conformitate cu politicile naționale.

- Coordonatorii educației adulților din municipalități lucrează adesea doar cu normă parțială, au o gamă largă de responsabilități în afară de educația adulților și nu au abilități în implementarea politicilor de educație a adulților. Este necesar ca acești **coordonatori ai educației adulților din municipalități** să fie angajați pe deplin cu funcția de coordonare a educației adulților, inclusiv crearea unei rețele de cooperare locală, determinarea nevoilor educaționale, construirea colaborării între părțile interesate naționale și locale, diseminarea informațiilor, implementarea inițiativelor de implicare a adulților etc. să servească drept agenție unică pentru educația adulților la nivel local.
- Coordonatorii educației adulților, furnizorii de educație și consilierii de carieră din municipalități sunt implicați în informarea și consilierea adulților. Cu toate acestea, deseori se întâmplă doar în cadrul unei singure organizații. **Rețelele locale ale tuturor părților interesate implicate în educația adulților** pentru furnizarea de informații corecte și la timp trebuie consolidate.
- Lipsa motivației și teama de eșec sunt cei mai importanți factori care împiedică implicarea adulților cu competențe de bază scăzute în învățare. Rezolvarea problemei necesită implementarea unor **activități motivante înaintea procesului educațional**. Este mai convenabil să se ofere astfel de activități la nivel local, așa cum se poate observa în exemplele de bune practici. Inițiativele locale se bazează pe o abordare individualizată și permit atingerea diferitelor grupuri țintă. Dezvoltarea inițiativelor este împiedicată de lipsa sprijinului financiar și a obstacolelor de reglementare, documentele de reglementare punând accentul pe mecanismele de control care nu încurajează oportunități pentru noi abordări.
- Autoritățile locale, angajatorii și asociațiile sectoriale din industrie sunt implicate în determinarea nevoilor de învățare ale adulților. Provocările apar din diferite înțelegeri ale nevoilor educaționale. Indivizii consideră că abilitățile de viață sunt importante, în timp ce angajatorii – abilitățile necesare pe piața muncii. Pentru a implica o persoană cu competențe de bază scăzute în educație și formare, ar fi nevoie de o **abordare continuă a dezvoltării abilităților cuiva**. Aceasta ar include un set de cursuri practice scurte pentru a motiva acest grup țintă care să conducă la o pregătire mai lungă (diplomă, calificare etc.). De asemenea, este nevoie de o activitate de monitorizare/mentorat care să sprijine acești oameni pe tot parcursul acestui drum de învățare, și după încheierea instruirii. În plus, diferențele regionale ar trebui luate în considerare pe deplin la nevoile educaționale definite în proiectele la nivel național. Implicarea regiunilor de planificare în determinarea nevoilor de învățare ar încuraja dezvoltarea unei oferte educaționale mai diverse. La nivel de administrație locală, nevoile educaționale sunt determinate cu o abordare a grupului țintă, cu diferențiere detaliată și luând în considerare nevoile grupurilor defavorizate.

Dezvoltarea profesională a specialiștilor și menținerea platformelor de materiale educaționale ar necesita un sprijin mai mare de la stat și promovarea cooperării continue între profesioniștii digitali, regiuni, municipalități și furnizorii de educație pentru adulți. Centrul Național de Educație are potențialul de a promova cooperarea pentru îmbunătățirea competențelor

profesioniștilor din educația adulților. Deși activitatea de bază a centrului este axată pe educația generală și profesională, una dintre funcțiile acestuia este de a coordona și implementa dezvoltarea profesională a personalului didactic. Cooperarea existentă a VISC cu universitățile și dezvoltatorii de instrumente didactice și metodologice permite lărgirea competenței către specialiștii în educația adulților. Centrele de învățare pe tot parcursul vieții ale universităților oferă un set larg de diverse forme de formare pentru adulți, inclusiv cursuri personalizate pentru instituții și întreprinderi din sectorul privat și public. Ei au, de asemenea, experiență și expertiză semnificative în formarea adulților, inclusiv studii academice în andragogie, prin urmare ar putea fi mai implicați în furnizarea de consultații pentru formatorii de adulți.

Pentru mai multe informații, vezi **Harta părților interesate** [aici](#)

Informații calitative despre procesul de analiză

Procesul de analiză, în special, discuțiile focus-grup, inclusiv activitățile pregătitoare și de urmărire **au avut un impact considerabil asupra angajamentului și contribuției** părților interesate implicate.

În cadrul WP 2 al proiectului, partenerii din Letonia – Asociația Letonă pentru Educația Adulților (LPIA) și Agenția de Stat pentru Dezvoltarea Educației (VIAA) – au desfășurat 3 discuții online focus grupuri, precum și mai multe interviuri individuale cu experții în educația adulților.

Prima discuție focus grup a avut loc pe 27 aprilie cu 7 participanți ai publicului țintă – reprezentanți ai organelor municipale locale și ai instituțiilor de învățământ cu scopul de a afla despre procesul de **implementare a politicii și inițiativelor de educație a adulților în comunitatea locală**.

Cea de-a **doua discuție focus grup** a avut loc pe 17 mai 2023 cu 9 participanți ai publicului țintă – reprezentanți ai furnizorilor de educație pentru adulți publici și privați, specialiști în domeniul ocupării forței de muncă și din sectorul social, cu scopul de a afla despre **procesele și serviciile de furnizare de formare a adulților**.

Cea de-a **treia discuție focus grup** a avut loc pe 1 iunie pentru un public țintă specific – educatori de adulți din instituții private și publice, care se ocupă de **formarea competențelor digitale**. Numărul total de participanți – 6 reprezentanți ai organizației de formare a competențelor digitale, un interviu online cu 2 specialiști în formarea competențelor digitale a avut loc individual în zilele de 5 și 7 iunie.

Durata fiecărei discuții a fost de aproximativ 2 ore. Participanții au fost selectați, motivați și implicați într-o strânsă cooperare reciprocă între VIAA și LPIA.

Nivelul de participare a părților interesate în procesul de analiză ar putea fi considerat ca fiind ridicat, atât receptiv, cât și proactiv, cu componente semnificative de interacțiune reciprocă între părțile interesate implicate.

- Întrebările/temele de discutat au fost trimise participanților cu mult timp în avans, împreună cu e-mail-uri explicative despre focusul și scopurile discuției propuse și principalele informații despre proiectul „PartnerUP”.
- După ce fiecare minută a discuțiilor focus-grup cu concluziile cheie au fost trimise tuturor participanților pentru verificare și posibile modificări, amendamentele furnizate au fost

incluse în versiunea finală a minutei.

- În cadrul interviurilor focus-grupului au fost asigurate oportunități egale pentru toți participanții de a-și exprima opiniile cu privire la toate întrebările incluse pe ordinea de zi. În plus, participanții au avut ocazia să își pună întrebări unul altuia, cu scopul de a împărtăși și de a discuta detalii despre bunele practici și provocările prezentate.
- Astfel, participanții au împărtășit bunele practici, au creat contacte reciproce, au urmărit să împărtășească lecțiile învățate din implementarea cu succes a evenimentelor de conștientizare a publicului, diseminarea și utilizarea materialelor și programelor de învățare dezvoltate etc. Un accent deosebit în cadrul discuțiilor reciproce a fost despre abordările eficiente de implicare a adulților slab calificați în procesul de învățare.

Numărul total de reprezentanți ai focus grupului implicați a fost de 22 de persoane. La toate discuțiile au participat doi reprezentanți ai LPIA (director și expert) și doi reprezentanți ai VIAA (expert senior și manager senior de proiect, persoană de contact a proiectului „Partner UP” de la VIAA). Discuțiile au fost moderate de un reprezentant per partener, ședințele au fost înregistrate pentru a crea procese-verbale detaliate și precise. La sfârșitul fiecărei întâlniri, echipa de proiect a prezentat principalele concluzii preliminare și a luat în considerare notele participanților.

Potrivit opiniei echipei de proiect, analiza, în special discuțiile focus-grup și măsurile pregătitoare și de urmărire implementate **au contribuit pozitiv la consolidarea relațiilor cu părțile interesate**, bazate pe respect și încredere reciprocă. Participanții și-au exprimat în mod deschis opiniile, subliniind atât realizările și bunele practici, cât și evaluările critice ale deficiențelor existente în furnizarea și managementul educației pentru adulți în ansamblu, precum și evidențind provocările care trebuie rezolvate pentru a crește eficacitatea proceselor de învățare pe tot parcursul vieții și de perfecționare. Constatările și concluziile cheie ale analizelor implementate **vor fi folosite de înalți funcționari VIAA** pentru a contribui la elaborarea documentelor de planificare și implementare a politicii de învățare pe tot parcursul vieții, propuneri pentru elaborarea mecanismelor de cooperare existente și implementarea evenimentelor de creștere a conștientizării publicului. LPIA va folosi rețeaua organizațiilor membre și a partenerilor săi pentru a contribui la interacțiunea sectorului ONG la dezvoltarea politicilor de învățare pe tot parcursul vieții și la implementarea acestora.

Concluzia generală a echipei de proiect este că **procesul de analiză a fost implementat destul de bine**. Posibilele **deficiențe** de menționat ar putea fi legate de abordarea generală a interviurilor implementate, cu accent principal pe părțile interesate de la nivel local (municipal) și regional, părțile interesate de la nivel național au fost mai puțin implicate. Una dintre **principalele provocări** recunoscute în timpul procesului de analiză a fost dificultatea în culegerea de informații despre implicarea adulților cu calificare scăzută, deoarece există diverse interpretări și înțelegeri a adulților cu „competențe scăzute” (de exemplu, studii primare neterminate, profesii pentru adulți cu nivel scăzut de calificare, calificările - a 8-a, a 9-a grupă de bază conform Clasificatorului Ocupațiilor, competențe de bază scăzute, competențe digitale scăzute etc.). Trebuie subliniat că adulții cu competențe reduse sunt grup destul de divers cu situații sociale diferite și nevoi de învățare diferite, prin urmare, trebuie luată în considerare corelarea cu grupele de vârstă, nivelul veniturilor, locurile de reședință – orașe sau zone rurale etc. Problemele și provocările legate de implicarea cursanților slab calificați ar trebui specificate în fazele ulterioare ale implementării proiectului.

Bune practici

N.B. „Bunele practici” sunt definite, în acest context, ca strategii, abordări și/sau activități care s-au dovedit prin cercetare și/sau evaluare a fi folositoare, eficiente, durabile și/sau transferabile și că conduc în mod fiabil la un rezultat dorit în sprijinirea identificării, implicării, angajamentul părților interesate, precum și cooperarea între aceștia, cu referire specifică la inițiativa UP. Bunele practici pot fi locale, regionale, naționale sau internaționale.

1. Cele mai bune practici la nivel național

Consilii sectoriale de experți

Consiliile sectoriale de experți (SEC) înființate în 2010 funcționează în temeiul legal al Legii Învățământului Profesional coordonat de Confederația Angajatorilor din Letonia³⁵. SEC au scopul de a facilita îmbunătățirea eficienței și calității VET în industria respectivă prin promovarea cooperării dintre stat, angajatori, sindicate și specialiști în probleme legate de dezvoltarea resurselor umane și de conformitatea VET la cerințele pieței muncii. În prezent, există 13 NEP-uri înființate care acoperă toate sectoarele principale ale industriei³⁶.

Subconsiliul consiliului național tripartit de cooperare pentru educația profesională și ocuparea forței de muncă

Acest subconsiliu poate fi considerat unul dintre primele mostre de succes de colaborare a părților interesate în domeniul VET, educația adulților și dezvoltarea competențelor. Subconsiliul și-a început activitatea deja în 1999 ca Consiliul de Cooperare în Învățământul Profesional, având ca sarcină principală promovarea cooperării organizațiilor guvernamentale, patronale și salariate (sindicate) în domeniul dezvoltării și implementării politicii și strategiei naționale de dezvoltare a resurselor umane, educație și ocupare. Subconsiliul are un set larg de sarcini, inclusiv evaluarea și elaborarea proiectelor de propuneri de planificare a politicilor și documente juridice în domeniul dezvoltării resurselor umane, educației și ocupării forței de muncă precum și pregătirea propunerilor pentru elaborarea și actualizarea acestora.

Coordonatori naționali pentru implementarea agendei europene pentru învățarea adulților

Acest proiect Erasmus+ este implementat de Ministerul Educației și Științei³⁷, cu accent principal (dar fără a se limita la) pe colaborarea cu municipalitățile în vederea dezvoltării oportunităților de învățare pe tot parcursul vieții. Contribuie la promovarea învățării adulților, la furnizarea de consiliere privind politicile și la colectarea și diseminarea celor mai bune practici către autoritățile naționale. Rețeaua de coordonatori de educație a adulților a fost înființată în toate municipiile, a fost elaborat un program de dezvoltare a competențelor pentru coordonatorii de educație a adulților și au fost implementate numeroase traininguri și seminarii, precum și pilotarea programelor (DigComp³⁸, FinComp³⁹, GreenComp⁴⁰, EntreComp⁴¹, LifEComp⁴²) și implementate materiale metodologice.

³⁵<https://lddk.lv/en/about-lddk/more-about-lddk/>

³⁶In 2022 several hundreds of sectoral experts were involved in SECs activities from 90 employers' organizations, 56 companies, 17 trade unions and 10 state institutions as well as from 33 educational institutions and other sectoral organizations.

³⁷<https://www.izm.gov.lv/lv/projekts/nacionalie-koordinatori-eiropas-pieauguso-izglitiba-programmas-istenosana>

³⁸https://joint-research-centre.ec.europa.eu/digcomp_en

³⁹https://finance.ec.europa.eu/events/using-financial-competence-framework-adults-european-union-2022-05-05_en

⁴⁰https://joint-research-centre.ec.europa.eu/greencomp-european-sustainability-competence-framework_en

2. Cele mai bune practici la nivel subnațional

Asociația letonă pentru tehnologia informației și comunicațiilor (likta)

Asociația a fost fondată în 1998 și reunește companii și organizații de top din industrie, precum și profesioniști din domeniul TIC - peste 160 de membri în total. Este nava emblematică a industriei, care vine cu inițiative de dezvoltare a competențelor digitale, a creat o platformă de parteneriat pentru competențe digitale și reprezintă Coaliția Națională Digitală din Letonia. În proiectele sale, LIKTA desfășoară cursuri de formare pentru profesioniștii TIC, organizează campanii de informare și motivare pentru a invita publicul și antreprenorii să învețe noi abilități digitale, ajută factorii de decizie, asociațiile din industrie și întreprinderile mici și mijlocii să implementeze mai eficient soluții digitale în public și sectoarelor private. Pentru a dezvolta abilități digitale de bază și competențe transversale pentru adulții cu abilități de bază scăzute, LIKTA a dezvoltat un sistem modular integrat de competențe digitale DCDS în cooperare cu partenerii europeni⁴³.

Riga techgirls

Riga TechGirls⁴⁴ este prima comunitate din Letonia dedicată educării și inspirării fetelor și femeilor către tehnologie. Are o experiență de peste 6 ani în furnizarea de traininguri, workshop-uri, evenimente de inspirație, hackathon-uri, mentorat, programe educaționale, conferințe de o zi întreagă și programe de burse pentru învățarea tehnologiei. Una dintre activitățile despre care se raportează cel mai bine este programul de mentorat Riga TechGirls, care oferă sprijin continuu înainte, în timpul și după program, motivând astfel participanții pe parcursul drumului lor de învățare, încă de la început și monitorizând participanții după încheierea programului⁴⁵.

Asociația letonă pentru educația adulților

Cu peste 60 de membri din diferite tipuri de instituții AE (inclusiv 14 centre și institute de formare, 3 centre regionale de educație pentru adulți, 5 universități și centrele lor de educație continuă, 1 colegiu, 11 ONG, 5 municipalități/consilii de educație municipale, 1 centru de dezvoltare a competențelor, 1 liceu profesional, 1 liceu popular) și 23 de membri individuali (formatori AE), asociația funcționează în diferite moduri:

- reprezintă membrii acestora și sectorul AE nonformal în Comitetul de Monitorizare al Fondului Structural și al Fondului de Coeziune al UE, în consiliul de administrație al AE,

⁴¹<https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1317&langId=en>

⁴²https://joint-research-centre.ec.europa.eu/lifecomp_en

⁴³ Crearea unei înțelegeri comune, pe care LIKTA o promovează prin traducerea și popularizarea documentelor de inițiativă UE - cadrul de competență digitală a educatorilor europeni DigiCompEdu, cadrul european de competențe de securitate cibernetică etc., este esențială pentru cooperarea partenerilor..

⁴⁴<https://rigatechgirls.com/>

⁴⁵ Furnizorii de educație se familiarizează cu localitatea, problemele ei actuale, tradițiile, rutinele - programele sunt create pe baza lor. Sarcinile de învățare folosesc procese pe care participanții le întâlnesc zilnic. Se acordă timp pentru a experimenta cooperarea cu tehnologia. Încercând noile abilități și văzând cum fac munca sau viața mai ușoară, participanții își pierd frica și doresc să continue. Filosofia centrului este că învățarea nu este dobândirea unui domeniu îngust de cunoștințe sub îndrumarea unui profesor. Este dezvoltarea unei gândiri independente și a unei personalități auto-dirijate.

oferă opinii ministerelor pentru îmbunătățirea actelor juridice;

- face schimb de informații și experiență actuală, împărtășește materiale metodologice noi în cadrul organizațiilor membre, în rețeaua Asociației Europene pentru Educația Adulților, în rețeaua Nordic Baltic AE;
- organizează seminarii, conferințe, școli de vară, discuții și vizite la instituțiile europene ale AE.

3. Cele mai bune practici la nivel Local

ONG 'Fundatia Limbazi'

Fundația Limbazi⁴⁶, care funcționează pe teritoriul municipiului Limbazi, a fost înființată în 2009; își propune să îmbunătățească calitatea vieții prin strângerea de fonduri și atragerea de sponsori pentru a sprijini organizațiile neguvernamentale, grupurile informale ale societății și inițiativele private. Fundația a organizat acțiuni în sprijinul localnicilor defavorizați social pentru a-și îmbunătăți spațiul de locuit prin organizarea de lecții practice pentru aceste familii despre cum să renoveze un apartament cu resurse limitate, au fost donate materiale pentru reparație. Încrederea în sine a membrilor acestor familii a crescut și apoi au devenit susținători activi ai fundației.

Fundația Jaunpils 'Rats'

Fundația non-profit "Rats"⁴⁷ este un ONG local, înființat în parohia Jaunpils⁴⁸, municipalitatea Tukums, cu scopul de a promova dezvoltarea locală și regională. Implementează diverse evenimente de învățare pe tot parcursul vieții, ghidate de dorințele exprimate ale populației și de cererea pieței muncii, căutând posibile modele de cooperare cu alți educatori pentru a „apropia educația” de elev. „Rats” au implementat un ciclu de pregătire pentru tinerele mame care au adesea o stimă de sine scăzută, sunt singure și au educație insuficientă. Un președinte de consiliu, asistent social, avocat, profesor de educație pentru sănătate, psiholog, frizer, cosmetician și bucătar a lucrat cu ei timp de un an, încercând să le ofere cunoștințe, abilități și abilități în domenii neînvățate anterior. Pentru ca mămicile să ajungă la lecții, consiliul local a finanțat autobuzul, iar reprezentanții asociației s-au asigurat ca copiii să fie îngrijiți în timpul lecțiilor. Drept urmare, stima de sine a tinerelor femei a crescut, comunicarea s-a îmbunătățit și mai mulți participanți la formare au obținut locuri de muncă.

Priorități ale Grupurilor de Dezvoltare

Pe baza analizei de birou și a discuțiilor focus-grup cu privire la provocările și lacunele existente în cooperarea părților interesate în Căile de perfecționare, au fost propuse următoarele priorități.

⁴⁶<https://www.limbazufonds.lv/>

⁴⁷https://www.facebook.com/JaunpilsRATS?locale=zh_CN

⁴⁸<https://jaunpils.pils.lv/>

1. Promovarea bunelor practici, schimbul de informații, comunicare și publicitate pentru o mai mare implicare a adulților cu calificări scăzute

Scop: realizarea unor oportunități mai largi și formarea unei cooperări mai strânse ale partenerilor pentru o mai mare implicare a adulților prin creșterea schimbului de informații între părțile implicate la toate nivelurile, publicitatea activităților acestora și promovarea activă a exemplurilor de bune practici.

2. Strategia de digitalizare pentru dezvoltarea educației adulților

Scop: să contribuie la dezvoltarea educației adulților prin diseminarea pe scară largă a inovațiilor digitale în conținut de învățare eficiente și furnizarea de informații, cu accent pe implicarea adulților cu competențe digitale scăzute.

3. Sprijin pentru inițiativele locale de implicare a adulților

Scop: crearea condițiilor pentru cooperarea activă a instituțiilor, asociațiilor, antreprenorilor și furnizorilor de educație la nivel municipal pentru dezvoltarea inițiativelor de dezvoltare a implicării adulților și a oportunităților de învățare cu accent pe motivarea, implicarea, îndrumarea și sprijinul adulților cu calificări scăzute.

4. Oportunități de implicare a regiunilor de planificare în promovarea dezvoltării educației adulților

Scop: discutarea și evidențierea oportunităților de contribuție eficientă a regiunilor de planificare în coordonarea dezvoltării educației adulților la nivel regional.

Referințe

The Cabinet of Ministers, 2014. *Guidelines for Education Development 2015-2020*. Riga.

The Council of the European Union, 2016. *Council Recommendation on Upskilling Pathways: New Opportunities for Adults*. Brussels.

The European Commission, 2023. *Report from the Commission to the Council on the Evaluation of the Council Recommendation of 19 December, 2016 on Upskilling Pathways: New Opportunities for Adults*. Brussels.

Saeima of the Republic of Latvia, 2010. *Sustainable Development Strategy of Latvia until 2030*. Riga.

Saeima of the Republic of Latvia, 2020. *The National Development Plan of Latvia 2021-2027*. Riga.

The Ministry of Education and Science, 2021. *Education and Skills Development Guidelines 2021-2027*. Riga.

The Cabinet of Ministers, 2022. *Implementation Plan 2021-23 of Education and Skills Development Guidelines 2021-2027*. Riga.

The Ministry of Finance, 2020. *Latvia's Stability Programme for 2020-2023*. Riga.

The Council of the European Union, 2020. *Council Recommendation on the 2020 National Reform Programme of Latvia and Delivering a Council Opinion on the 2020 Stability Programme of Latvia*. Brussels.

The Cabinet of Ministers, 2021. *The Digital Transformation Guidelines for 2021-2027*. Riga.

OECD, 2019. *OECD Skills Strategy 2019: Skills to Shape a Better Future*.

The Ministry of Economics, 2022. *Mid- and Long-term Forecasts of the Labour Market of Latvia*. Riga.

Saeima of the Republic of Latvia, 2021. *Digital, Technological and Language Skills of Adults: Opportunities and Challenges for Their Development in Latvia*. Riga.